

Poligraf koristi sve veći broj industrija koje se bave zaštićenim načinima proizvodnje

Poligraf je sofisticirani uređaj koji s visokom preciznošću mjeri fiziološke reakcije u tri tjelesna sustava ispitanika u vremenskom periodu u kojemu poligrafski ispitivač postavlja, a ispitanik odgovara na pitanja. Za provođenje kvalitetnog profesionalnog poligrafskog ispitivanja potreban je i profesionalno opremljen laboratorij, zvučno izoliran, te specijalno dizajnirana stolica

— Dina Filipović-Grgurić, privatna detektivka, Di-Dext

SVRHA I CILJ ovog članka je da s kolegama iz sigurnosne branše podijelim svoja iskustva o primjeni poligrafa tj. poligrafskog ispitivanja u poslovima sigurnosti i istraživanja kao načina prikupljanja i obrade podatka kojim se u vrlo kratkom roku dolazi do cilja. Moja detektivska agencija vrlo često u zadnjih desetak godina koristi poligraf u obavljanju određenih poslova, istraga, provjera, kako bismo pružili konkretniju uslugu stalnog sudskog

vještaka za poligrafiju koji provodi poligrafsko ispitivanje.

Bitno je naglasiti da rezultat poligrafskog ispitivanja isključivo ovisi o kompetentnosti i stručnosti poligrafskog ispitivača, a koliko je meni poznato u RH postoje samo dva sudska vještaka za područje poligrafije. S obzirom na to da nam je svima načelno poznat način rada poligrafa ukazat ću na činjenicu koja je uvriježena u svezi poligrafa i poligrafskog ispitivanja, a nije točna, odnosno zaključak je li ispitanikov odgovor iskren ili lažan nakon izvršenih potrebnih analiza donosi isključivo

poligrafski ispitivač, a ne uređaj kao takav.

Poligrafsko ispitivanje je kompleksna tehnika ispitivanja osobe koja se sastoji od nekoliko faza:

1. detaljna analiza predmeta ispitivanja, slučaja, a koju provodi poligrafski ispitivač s naručiteljem
2. provođenje intervjua s ispitanikom
3. poligrafsko testiranje (postavljanje pitanja ispitaniku kada je 'prikopčan' na poligraf)
4. analiza zabilježenih fizioloških reakcija
5. ponovni intervju s ispitanikom
6. donošenje mišljenja.

Bitno je naglasiti da je poligrafsko ispitivanje uvijek dragovoljno i da za njega ispitanik mora dati privolu, koju isto tako može u bilo kojem trenutku povući. Također moraju biti ispunjeni određeni uvjeti u svezi zdravstvenog stanja ispitanika jer određene bolesti, određena medikamentozna terapija, čine tu osobu trajno ili privremeno nepodesnu za poligrafsko ispitivanje.

Poligraf je sofisticirani uređaj koji s visokom preciznošću mjeri fiziološke reakcije u tri tjelesna sustava ispitanika u vremenskom periodu u kojemu poligrafski ispitivač postavlja, a ispitanik odgovara na pitanja. Mjerenja se zapisuju na vremenskom dijagramu, a kako se radi o fiziološkim reakcijama za koje se zna da su usko povezane s emocionalnim stanjem ili stresom te koje se voljno ne može kontrolirati nameće se zaključak kako se poligraf ne može prevariti.

Uz navedene parametre poligraf mjeri i fizičke pomake ispitanika (senzori pokreta), jer postoje kretnje ispitanika (namjerna ili nespješna), koja nisu vidljiva oku ispitanika, a mogu biti od važnosti kod interpretacije rezultata ispitivanja.

Nakon tako prikupljenih fizioloških reakcija radi se analiza istih u cilju utvrđivanja ispunjavaju li one sve uvjete i karakteristike na osnovu kojih se može zaključiti da su nastale kao posljedica davanja lažnih odgovora te se prelazi na pisanje izvješća u vidu nalaza i mišljenja.

Poligrafska ispitivanja s obzirom na svrhu i cilj mogu se podijeliti u nekoliko skupina. Bitno je naglasiti da svaka skupina ima strogo određenu taktiku i tehniku postupanja pa tako postoje:

1. poligrafska ispitivanja koja se koriste u istražnoj djelatnosti,
2. poligrafska ispitivanja koja se koriste kao preventivna, poznatija kao periodička testiranja,
3. istraživačka poligrafska ispitivanja.

Poligrafska ispitivanja koja se koriste u istražnoj djelatnosti

Jednostavno rečeno radi se o poligrafskim ispitivanjima koja se provode u cilju utvrđivanja tj., identificiranja osoba odgovornih za nastali štetni događaj. Bitna karakteristika je da se štetni događaj, krađa, otuđenje imovine ili uništenje imovine, odavanja poslovnih informacija i sl., dogodio i da je potrebno provesti istragu u cilju identificiranja počinitelja.

Prilikom istraživanja ovakvih štetnih događaja u pravilu uvijek postoje

ZARJA ELEKTRONIKA

Sigurno u novi dan

- razvoj
- inženjering
- proizvodnja
- projektiranje

**sustava za tehničku
zaštitu**

60 GODINA TRADICIJE
www.zarja.com

Tehnomobil Elsting
www.tehnomobil-elsting.hr

potencijalno sumnjive osobe koje je potrebno obraditi. U obradi takvih osoba privatni istražitelji se u pravilu susreću s otegotnim faktorima koji onemogućuju prikupljanje relevantnih informacija o tim osobama ili štetnom slučaju. Ti faktori su između ostalog uglavnom povezani s protekom vremena, nemogućnošću korištenja određenih baza podataka različitih vlasnika, nemogućnošću razgovora s osobama koje bi mogle imati informacije o tom događaju i sl.

Primjenom poligrafskog ispitivanja u ovakvim slučajevima u pravilu se otklanjaju navedeni otegotni faktori i u relativno kratkom vremenu utvrđuju se relevantne činjenice za rješavanje štetnog događaja. U bitnome se smanjuje širenje informacija o štetnom događaju među zaposlenicima ili osobama koje o tome ne bi trebale imati informacija, tzv. širenje nerivoze.

Iz dosadašnje prakse, kada se radi o krađama, potkradanjima, namjernom oštećenju imovine poslodavca, prodaji poslovnih informacija i sl. u pravilu već imate više osumnjičenika i stvorenu psihozu kod osoba koje su na bilo koji način povezane sa štetnim događajem.

Pravilnim planiranjem i primjenom poligrafskog ispitivanja u ovim događajima bitno je smanjen broj osoba koje će biti obuhvaćanje istragom od broja koji se mora obuhvatiti konvencionalnim metodama, vrijeme prikupljanja podataka je znatno kraće, točnost informacija je neusporedivo veća.

Poligrafska ispitivanja koja se koriste kao preventivna

Svrha i cilj ove vrste poligrafskih ispitivanja je prioritarno prevencija bilo kakvih neželjenih/štetnih događaja u određenim poslovnim procesima i to kroz utvrđivanje poštuje li se propisana procedura u određenom poslovnom procesu. Naime, kada kod zaposlenika postoji saznanje da će u nekom budućem vremenskom periodu biti poligrafski ispitivan to bitno utječe na njihovo nečinjenje postupaka koji utječu na sigurnost poslovanja ili na njihov položaj/status kod poslodavca tj. poligraf u tim slučajevima preventivno djeluje i odvraća zaposlenika od činjenja nepravilnosti.

Ovom vrstom poligrafskih ispitivanja može se utvrditi i postojanje vanjskih/osobnih čimbenika koji direktno imaju

Rezultat poligrafskog ispitivanja isključivo ovisi o kompetentnosti i stručnosti poligrafskog ispitivača

Sve raširenija primjena poligrafa u svijetu

U poligrafskom testiranju postoje ključna ili relevantna pitanja koja se odnose na slučaj i na koja možete istinito odgovarati ili lagati, a druga su kontrolna, za koja očekujemo da ćete lagati i treća su irelevantna, relaksirajuća, kako bismo dozvolili autonomnom živčanom sustavu odmor i spremanje na drugu reakciju. Ako je ispitanik iskren, reakcije ne bi trebale odudarati od nekog standarda, a ako su one promijenjene u frekvenciji, intenzitetu te dolazi do značajnih i kontinuiranih poremećaja, zaključuje se da je ispitanik davao lažne odgovore. Za provođenje kvalitetnog profesionalnog poligrafskog ispitivanja potreban je i profesionalno opremljen laboratorij, zvučno izoliran, te specijalno dizajnirana stolica. Primjena poligrafa pokazala se izvrsnim instrumentom otklanjanja sumnje s nevinu optuženih, odnosno eliminacije nevinih osoba. Podvrgavanje poligrafskom testiranju potpuno je bezbolno, nije iscrpljujuće i traje relativno kratko, a kandidati testiranju pristupaju isključivo dobrovoljno. Poligrafsko testiranje također je vrlo zastupljeno i kod rješavanja privatnih, diskretnih i vrlo često neugodnih situacija koje se efikasno rješavaju ovom metodom pa nam se tako klijenti obraćaju u slučajevima sumnji u vjernost bračnih partnera, krađa u obitelji, problema i sumnji u vezi s maloljetnicima (alkohol, droge, kriminalne aktivnosti) i dr.

U poslovnom svijetu sve uobičajenija praksa postaje angažiranje detektivskih agencija za potrebe zaštite poslovnih procesa, zaštite podataka kao i svih važnih informacija kojima raspolaže za potrebe svog poslovanja neka tvrtka. Uobičajena procedura u svijetu je primjena poligrafa u sve većem broju industrija koje se bave zaštićenim načinima proizvodnje kao što su automobilska i farmaceutska industrija, bankarske i financijske organizacije, osiguravajuće kompanije, tvrtke koje se bave distribucijom ili prijevozom vrijednih predmeta ili novca... Poligrafsko testiranje u svijetu se primjenjuje i u organizacijama koje se bave radom s djecom ili zaštitom djece u cilju prevencije djela na štetu djece.

utjecaj na sigurnost u poslovanju (sklonost kockanju, drogi, alkoholu i drugim ovisnostima, korupcija, primanje mita, prodaja poslovnih tajni i sl.) U dosadašnjoj praksi potvrđeno je da su periodičkim poligrafskim ispitivanjima kojima su obuhvaćena određene pozicije ili radna mjesta, a koja su ocjenjena kao rizična, značajno smanjeni manjkovi u poslovanju ili je otkriveno postojanje sigurnosnih rizika (ovisnosti o drogama, kockanju, zaduživanje kod kamatarata i sl.)

Istraživačka poligrafska ispitivanja

Tu je najzastupljenija primjena poligrafa u postupku zapošljavanja, konkretnije u postupku odabira kandidata za

određeno radno mjesto. Ova tehnika je u pravilu rezervirana za pozicije ili radna mjesta koja su značajna i bitna za poslovanje privrednog subjekta te imaju prava i ovlasti kojima se može ugroziti poslovna sigurnost. Između ostalog provođenjem ove vrste poligrafskih ispitivanja o kandidatu se mogu otkriti informacije koje inače nisu nikome dostupne (uključenost u nelegalne, nepoželjne aktivnosti, postojanje nepoželjnih sklonosti), stvarnoj motivaciji kandidata, njegovim nepoželjnim osobinama i sklonostima, odvraća nepoželjne kandidate od prijave i dr. Svršishodnost i operativnu vrijednost poligrafa dokazuje činjenica da poligraf doživljava sve veću primjenu u svijetu. ■